

การศึกษาความหมายและบทบาทความสามารถ
ของสื่อแผ่นดัดขนาดเล็กประเภทถ้อยคำสำนวน

นางสาวเจตยา วรปัญญาสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-410-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF SIGNIFICATION AND PERFORMANCE
OF THE IDIOMATIC STICKERS**

MISS JATAYA VORAPANYASAKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-410-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความหมายและบทบาทความสามารถของสื่อแผ่นติด
ขนาดเล็กประเภทถ้อยคำสำนวน

โดย

นางสาวเจตยา วรปัญญาสกุล

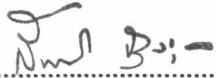
ภาควิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกาเยะ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ณุสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นันทวัน สุชาโต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกาเยะ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยวเรื่อน กิติวัฒน์)

เจตยา วรปัญญาสกุล : การศึกษาความหมายและบทบาทความสามารถของสื่อแผ่นติด
ขนาดเล็กประเภทถ้อยคำสำนวน (A STUDY OF SIGNIFICATION AND PERFORMANCE
OF THE IDIOMATIC STICKERS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ศิริชัย ศิริกายะ,
161 หน้า. ISBN 974-631-410-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ-เนื้อหา และบทบาทความสามารถของสื่อ
แผ่นติดขนาดเล็กประเภทถ้อยคำสำนวน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อ
วิเคราะห์ถึงเนื้อสารของสติ๊กเกอร์ ซึ่งในนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 420 ข้อความ

ผลการวิจัยนั้นพบว่า สติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนในปัจจุบันนี้มีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกันคือ
1. สติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนแบบที่มีขายสำเร็จรูป และ 2. สติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนแบบ
สั่งตัดจากร้าน ซึ่งสติ๊กเกอร์ทั้งสองแบบต่างก็มีความคล้ายคลึงกันในด้านรูปแบบ กล่าวคือ นิยมเขียนด้วย
ลายมือเขียน ทำตัวเอนเล็กน้อยเหมือนกัน ส่วนการใช้สีส้นนั้นสุดแล้วแต่ความพึงพอใจของผู้ผลิต ซึ่งสิ่งที่
ปรากฏจะไม่ส่งผลต่อความหมายของข้อความในสติ๊กเกอร์แต่อย่างใด

ในด้านเนื้อหานั้นพบว่า เนื้อหาเหตุการณ์ที่นิยมนำเสนอมากที่สุดจะได้แก่ เนื้อหาเหตุการณ์ใน
เรื่องความรักของหนุ่มสาว รองลงมาจะได้แก่ เนื้อหาเหตุการณ์ในเรื่องการประกาศและแสดงตนของ
ผู้ส่งสาร และเนื้อหาเหตุการณ์ในเรื่องการจรรยา รยยนต์ และการขับขี่ตามลำดับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า
การที่รูปแบบและเนื้อหาในสติ๊กเกอร์มีลักษณะเช่นนี้ ส่วนหนึ่งก็เพราะถูกกำหนดจากรหัสเฉพาะของสติ๊กเกอร์
ประเภทถ้อยคำสำนวนที่ทำให้สติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนนี้มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ และดูแตกต่างจาก
สติ๊กเกอร์ประเภทอื่น

ในแง่ของบทบาทความสามารถของสติ๊กเกอร์นั้น ถึงแม้ว่าสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนนี้
จะเปิดโอกาสให้ชนทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการใช้และออกแบบสติ๊กเกอร์อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะ
จะเป็นการแต่งข้อความโดยเลียนแบบ คำขวัญ สุภาษิต ชื่อหนังสือ เนื้อร้องในเพลง คำพูดในโฆษณา หรือ
แม้แต่การใช้คำทาบ หรือ คำสองแง่สองง่ามก็ตาม แต่ปรากฏว่า คนที่เลือกใช้สื่อกับมีแค่เพศชาย
ชนชั้นล่างกลุ่มเดียวเท่านั้น ในขณะที่คนกลุ่มอื่นหากจะใช้สติ๊กเกอร์นี้ ก็จะใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการ
ประกาศและแสดงตนเท่านั้น ด้วยข้อจำกัดทางด้านผู้ใช้ซึ่งมีแค่ชนชั้นล่าง เพศชายนี้ จึงทำให้เนื้อหา
ที่น่าเสนอ เป็นเนื้อหาที่มาจากมุมมองของฝ่ายชายฝ่ายเดียว และเนื้อหาที่น่าเสนอก็มักจะวนเวียนอยู่
แต่เรื่องราวที่ตลกขบขันเท่านั้น สิ่งเหล่านี้เองที่ส่งผลให้สติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนต้องขาดความ
เป็นกลางไปโดยปริยาย แต่อย่างไรก็ตาม หากจะมองในแง่ของคุณภาพทางวัฒนธรรมที่ได้จากสื่อแล้ว
จะพบว่า สติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนไม่เพียงแต่สามารถสะท้อนภาพสังคมได้เท่านั้น แต่ยังสามารถ
เป็นมรดกทางวัฒนธรรมแก่คนรุ่นหลังต่อไปได้อีกด้วย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต อนันต์ ธรรมสาร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา :
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 650191 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: SIGNIFICATION/ STICKER/ SMALL MEDIA/ PERFORMANCE

JATAYA VORAPANYASAKUL : A STUDY OF SIGNIFICATION AND PERFORMANCE OF THE IDIOMATIC STICKERS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SIRICHAIR SIRIKAYA, Ph. D. 164 pp. ISBN 976-631-410-6

The main objective of this research is to study the form, content and performance of the idiomatic stickers by applying the qualitative research method and depth interview key informants through analysing their messages in which 420 stickers were used.

After conducting this study, it is found that there are 2 kinds of idiomatic stickers : 1. ready-made; 2. custom-made. Both of them appear to have the similar form in term of writing pattern that are exactly made in the same italic handwriting style, For colours used, they are based on the satisfaction and decision of manufacturers in which any colour showed does not even affect the meaning of their messages.

According to their contents, the most fashionable discourses which are popularly offered are those mentioning about youthful romance, secondary discourses are those identifying and characterizing the senders and those criticizing about traffic, cars and driving respectively. In summary, their forms and contents are determined by some identical codes which directly form these idiomatic stickers to have the unique characteristic and to be differentiated from any other kinds of stickers.

In aspect of their performance, eventhough these idiomatic stickers allow everyone, regardless of class, age or sex, to create any content by himself; copy any content from slogan, proverb, the names of any movie, song words or advertising words; or even use vulgar or equivocal languages, the only group of people who seems to choose any content arbitrarily and ignorantly are those males in low class. The other rest will communicate through these stickers in order to identify and characterize themselves only, due to the limited scope of social conducted acceptance. Hence, these idiomatic stickers are lack of neutrality tacitly because they are raised through the point of view of the males solely. However, when considering in term of cultural quality, these idiomatic stickers cannot only give the reflection of the society but also are counted as the cultural heritage to the younger generation.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่อนิติ..... *อนันต์ วัฒนวิจิตร*

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ดร. น. น.*

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกายะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาตลอด การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้นับตั้งแต่การเลือกหัวข้อ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหนังสืออ่านค้นคว้าเพิ่มเติม การให้คำแนะนำด้านทฤษฎี การให้ข้อคิดต่างๆ รวมไปถึงความเอาใจใส่อย่างดียิ่งของ อาจารย์ที่มีต่อตัวผู้วิจัยโดยตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ศิริชัย เป็นอย่างสูงมาก ณ ที่นี้

นอกจากนี้อาจารย์ท่านอื่นๆ ที่ผู้วิจัยจะลืมไปไม่ได้ก็คือ รศ.ดร.นันทวัน สุชาติและ ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ประธานและกรรมการสอบ ซึ่งอาจารย์ทั้งสองท่านนี้ได้ให้คำแนะนำอันมีค่าแก่ผู้วิจัยเช่นกัน

และท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ที่เคารพรักผู้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการศึกษา อีกทั้งยังเป็นผู้คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอยู่เสมอมา จนในที่สุดผู้วิจัยก็สามารถทำวิทยานิพนธ์สำเร็จเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนๆ MC 6 ทุกๆ คน ในความห่วงใย และความเอื้ออาทรที่มีให้กันอย่างไม่เคยขาด ด้วยความรักและความกรุณาของ บุคคลท่านต่างๆ ที่มีต่อตัวผู้วิจัยทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยจึงขอล่าขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้อีกครั้ง

เจตยา วรปัญญาสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
สารบัญภาพ	ฎ

บทที่

1. บทนำ	1
✓ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาที่วิจัย	11
✓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
ขอบเขตของการวิจัย	12
ข้อตกลงเบื้องต้น	12
✓ ข้อเสนอแนะ	13
✓ นิยามศัพท์	13
✓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
2. ✓ ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
แนวคิดเรื่องลักษณะของการสื่อสารเพื่อความเข้าใจ	15
แนวคิดเรื่องสัญวิทยา	21
แนวคิดเรื่องวาทกรรม	25
แนวคิดเรื่องบทบาทความสามารถของสื่อ	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย	30
/ แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
การนำเสนอข้อมูล	42
4. รูปแบบและเนื้อหาที่ปรากฏในสติกเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวน	44
องค์ประกอบพื้นฐานของสติกเกอร์	44
รูปแบบของสติกเกอร์	48
ลักษณะของการนำไปใช้	51
ลักษณะการติด	52
เนื้อหาวาทกรรมในเรื่องความรักของหญิงชาย	55
เนื้อหาวาทกรรมในเรื่องผ้าๆ เมียๆ	66
เนื้อหาวาทกรรมในเรื่องครอบครัว	72
เนื้อหาวาทกรรมในเรื่องการจรรยา การขับขี่ รถยนต์	73
เนื้อหาวาทกรรมในเรื่องการประกาศและแสดงตน	79
เนื้อหาวาทกรรมในเรื่องัจธรรมในการดำเนินชีวิต	90
เนื้อหาวาทกรรมในเรื่องวาทกรรมไร้บริบท	91
5 บทบาทความสามารถของสติกเกอร์	104
เสรีภาพและอิสรภาพของสื่อ	104
ความเป็นระเบียบและสัมพันธภาพที่ได้จากสื่อ	109
ความหลากหลายในเนื้อหาและการเปิดโอกาสให้ใช้สื่อ	111
ความเป็นกลางและคุณภาพของข้อมูลของสื่อ	114
คุณภาพทางวัฒนธรรมที่ได้จากสื่อ	116

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
6 / บทสรุป และข้อเสนอแนะ	121
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	126
เอกสารอ้างอิง	127
ภาคผนวก	129
ประวัติผู้เขียน	150

สารบัญแผนภูมิ ตาราง

	หน้า
แผนภูมิที่ 1	16
แผนภูมิที่ 2	17
แผนภูมิที่ 3	55
ตารางที่ 1	20
ตารางที่ 2	94

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	49
ภาพที่ 2	50
ภาพที่ 3	51
ภาพที่ 4	52
ภาพที่ 5	106
ภาพที่ 6	107
ภาพที่ 7	108
ภาพที่ 8	109
ภาพที่ 9	111
ภาพที่ 10	113
ภาพที่ 11	115
ภาพที่ 12	118